

PONAD PÓŁ WIEKU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO. NARODOWY INSTYTUT DZIEDZICTWA OBCHODZI JUBILEUSZ 60 LAT MISJI

Posted on 13 kwietnia 2022

Ochrona dziedzictwa kulturowego, by mogło cieszyć i rozwijać wrażliwość przyszłych pokoleń, to proces długotrwały i niezwykle pracochłonny. Ponad pół wieku temu misja ta została powierzona Ośrodkowi Dokumentacji Zabytków, a obecnie Narodowemu Instytutowi Dziedzictwa (NID), który zajmuje się opieką nad zabytkami, jak i ochroną dziedzictwa niematerialnego. W tym roku Instytut obchodzi Jubileusz 60 lat swojej misji, który zamierza świętować w Warszawie oraz w 15 miastach na terenie całego kraju, gdzie mieszczą się oddziały terenowe.

Gromadzenie i udostępnianie dokumentacji będącej podstawą wpisania zabytków do rejestru oraz Krajowej Ewidencji Zabytków, opracowywanie standardów konserwatorskich, a przede wszystkim dbanie o dziedzictwo kulturowe, zarówno materialne, jak i niematerialne - to tylko niektóre z ważnych zadań, powierzonych Narodowemu Instytutowi Dziedzictwa. Instytut uczestniczy w przygotowaniu wniosków o wpisanie polskich zabytków na Listę dziedzictwa światowego UNESCO, a także opiniuje wnioski dla obiektów ubiegających się o miano Pomnika Historii, które są szczególnie bliskie sercom Polaków, a także najchętniej odwiedzane przez turystów. NID uczestniczył w przygotowaniu Rekomendacji Warszawskiej w sprawie odbudowy i rekonstrukcji dziedzictwa kulturowego, przyjętej w 2017 r. na międzynarodowej konferencji UNESCO w Warszawie.

Powstała w 1962 roku instytucja, znajdująca się pod zwierzchnictwem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ma za sobą długą i ciekawą historię.

- Na początku, w 1962 roku funkcjonowaliśmy jako Ośrodek Dokumentacji Zabytków, który w 2002 roku został połączony z Ośrodkiem Ochrony Zabytkowego Krajobrazu, a nazwę zmieniono na Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków. Kolejnym krokiem było przyłączenie do KOBiDZ Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, Skupione instytucje z dniem 1 stycznia 2011 roku zyskały obecną nazwę Narodowy Instytut Dziedzictwa - podkreśla dr hab. Katarzyna Zalasieńska, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Choć zmian na kartach historycznych NID było wiele, a zakres jego działalności stale się poszerzał - w centrum uwagi zawsze znajdowało się dokumentowanie i badanie dziedzictwa kulturowego.

Jubileusz pełen historii

Praca Narodowego Instytutu Dziedzictwa to wyzwanie, które obejmuje badanie i dokumentowanie zabytków, współpracę ze służbami konserwatorskimi, wytyczanie standardów konserwacji zabytków czy szerzenie w świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego. W latach 70. w Ośrodku Dokumentacji Zabytków narodziło się czasopismo „Spotkania z zabytkami” popularyzujące z wielkim powodzeniem dziedzictwo kulturowe, które od lat jest dostępne w sieci, a Instytut coraz częściej korzysta w swojej działalności z dobrodziejstw technologicznych i coraz śmielej implementuje narzędzia umożliwiające poznanie miejsc historycznych za pomocą Internetu. Przykładem może być chociażby strona www.zabytek.pl, umożliwiająca nie tylko poznanie historii zabytków, ale np. skorzystanie z już wytyczonych szlaków tematycznych. Jubileusz to doskonały pretekst, by podzielić się dokonaniem, a także przedstawić działalność NID i zachęcić do skorzystania z proponowanych narzędzi.

Jak zauważyła dr hab. Katarzyna Zalasieńska: *60 lat istnienia Narodowego Instytutu Dziedzictwa to niepowtarzalna okazja do zaproszenia szerszego grona osób do zapoznania się z naszą działalnością. Podczas całego 2022 roku zapraszamy na spotkania, debaty, webinary oraz wystawy, jak i prezentacje naszych narzędzi, które umożliwiają czerpanie z zasobów NID za pomocą Internetu.*

Ochrona nie tylko zabytków

Działalność Narodowego Instytutu Dziedzictwa nie wiąże się jedynie z ochroną zabytków. Równie ważne jest dziedzictwo niematerialne czyli tradycje, zwyczaje i przekazy, od wieków kultywowane na terenie Polski. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy zaangażowaniu Instytutu prowadzi Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, na którą wpisanych jest obecnie 57 obrzędów i tradycji. Elżbieta Ofat, Zastępca Dyrektora NID dodaje, że: *Jesteśmy narodem związanym z tradycją, a w wielu regionach Polski wciąż jest ona silnie kultywowana. Co więcej - sami dbamy o to, by pamięć i wiedza o zwyczajach była przekazywane z pokolenia na pokolenie. Narodowy Instytut Dziedzictwa prowadząc działania edukacyjne promuje wartości płynące z dziedzictwa materialnego i niematerialnego. To ważne by ocalić od zapomnienia ciekawe, wartościowe, a przede wszystkim piękne tradycje takie jak: konstruowanie szopek krakowskich, pisanie pisanek czy też polskie tańce ludowe będące pomostem pomiędzy przeszłością a teraźniejszością.*

W 2011 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa powołał zespół ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego, który zajmuje się wdrażaniem w życie postanowień Konwencji UNESCO z 2003 roku w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego ratyfikowanej przez Polskę właśnie w 2011 roku. W skład zespołu weszli m.in. regionalni koordynatorzy, pracownicy Oddziałów Terenowych NID.

Wystawy “Przyszłym pokoleniom”

Narodowy Instytut Dziedzictwa postanowił świętować okrągłą rocznicę w całym kraju. W związku z tym zaplanowano specjalną wystawę “Przyszłym pokoleniom. 60 lat misji Narodowego Instytutu Dziedzictwa”, która zostanie zaprezentowana w 15 miastach w całej Polsce. Dr hab. Katarzyna Zalasieńska podkreśliła, że: *Działalność Instytutu jest szeroka, dlatego chcemy równie szeroko świętować jubileusz. Mamy nadzieję, że wystawa spotka się z zainteresowaniem, a także spełni swój aspekt edukacyjny. Będziemy prezentowali nasze zasoby, zgromadzoną dokumentację, współpracę z organizacjami międzynarodowymi oraz bieżące zadania realizowane przez Instytut.*

Wystawie będą towarzyszyły sesje, spotkania oraz konferencje w regionach organizowane przez nasze lokalne oddziały, zaplanowane w okresie od czerwca do września. Wśród planowanych aktywności Instytut zapowiedział również specjalną jubileuszową publikację, opisującą 60-lat działalności. Jubileusz zakończy uroczysta Gala, podsumowująca Europejskie Dni Dziedzictwa.

Jubileusz Narodowego Instytutu Dziedzictwa odbywa się pod Honorowym Patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy.

Przyszłym pokoleniom

60 lat misji
Narodowego
Instytutu
Dziedzictwa

60

